

Пам'ятка пацієнту

Міфи та факти про хвороби нирок

Міф. Усі хвороби нирок невиліковні.

Факт. Ні, не всі хвороби нирок невиліковні. Завдяки ранній діагностиці та лікуванню можна вилікувати багато захворювань нирок. У більшості випадків рання діагностика та лікування можуть уповільнити або зупинити прогресування хвороби.

Міф. Ниркова недостатність може виникнути, якщо принаймні одна нирка виходить з ладу.

Факт. Ні, ниркова недостатність виникає лише тоді, коли відмовляють обидві нирки. Зазвичай люди не мають жодних проблем, якщо одна нирка повністю відмовляє, і в таких випадках значення сечовини та креатиніну в аналізах крові можуть залишатися в межах норми. Однак коли виходять з ладу обидві нирки, в організмі накопичуються небажані продукти обміну, і підвищені рівні сечовини та креатиніну в крові можуть свідчити про ниркову недостатність.

Міф. При захворюваннях нирок наявність набряків свідчить про ниркову недостатність.

Факт. Ні. При деяких захворюваннях нирок набряки наявні, але функція нирок може залишатися нормальною (наприклад, нефротичний синдром). Потрібно розуміти, що набряки — це просто прояв зміненої «механіки» рідини в організмі, і однією з найпоширеніших причин такого прояву є захворювання нирок.

Міф. Набряки є в усіх пацієнтів з нирковою недостатністю.

Факт. Ні. Набряки є в більшості пацієнтів з нирковою недостатністю, але не в усіх. Деякі пацієнти не мають набряків навіть на термінальній стадії ниркової недостатності. Тож відсутність набряків не виключає ниркову недостатність.

Міф. Усі пацієнти із захворюваннями нирок повинні пити велику кількість води.

Факт. Ні. Зниження об'єму сечі є важливою ознакою багатьох захворювань нирок. Тому обмеження кількості спожитої води необхідне для підтримання балансу води в таких пацієнтів. Однак пацієнтам, які страждають на сечокам'яну хворобу та інфекцію сечовивідних шляхів з нормальною функцією нирок, рекомендується пити велику кількість води.

Міф. У мене все добре, тому я не думаю, що в мене проблеми з нирками.

Факт. Більшість пацієнтів не виявляє жодних симптомів на ранніх стадіях хронічної хвороби нирок. Єдиною ознакою хвороби на цій стадії можуть бути відхилення в показниках лабораторних досліджень (наприклад, альбумінурія).

Міф. Я почуваюся добре, отже, мені не потрібно продовжувати лікування через мої проблеми з нирками.

Факт. Багато пацієнтів із хронічною хворобою нирок за умов належної терапії почуваються дуже добре і можуть припинити вживання призначених ліків та дієтичні обмеження. Припинення терапії при хронічній хворобі нирок може бути небезпечним, оскільки може швидко погіршити функції нирок, що призведе до більш ранньої потреби в початку діалізу/трансплантації нирки.

Міф. Мій рівень креатиніну в сироватці крові трохи перевищує норму. Але я добре почуваюся, тому турбуватися нема про що.

Факт. Навіть незначне підвищення рівня креатиніну в сироватці може бути ознакою порушення функції нирок та хронічної хвороби нирок і потребує уваги. Різні захворювання нирок можуть пошкодити нирки, тому слід негайно звернутися до нефролога.

Спробуємо зрозуміти важливість підвищеного рівня креатиніну в сироватці крові (навіть незначного), оскільки він пов'язаний із різними стадіями хронічної хвороби нирок.

Рання стадія хронічної хвороби нирок, як правило, перебігає безсимптомно, і підвищення рівня креатиніну в сироватці може бути єдиною ознакою захворювання нирок. Рівень креатиніну в сироватці крові 150 мкмоль/л означає, що понад 50 % функції нирок вже втрачено, що є доволі значною втратою. Найбільш корисним є раннє виявлення хронічної хвороби нирок та початок відповідної терапії вже на цьому етапі. Лікування під наглядом нефролога на цій стадії хронічного захворювання нирок допомагає надовго зберегти решту функції нирок.

На той час, коли рівень креатиніну в сироватці крові досягає 450 мкмоль/л, 80 % функції нирок уже втрачено. Це значення свідчить про серйозні порушення функції нирок. Правильна терапія на цій стадії корисна для збереження залишкової функції нирок. Але важливо пам'ятати, що це пізня стадія хронічної хвороби нирок, і можливість отримати найкращий результат лікування, на жаль, втрачена.

Коли рівень креатиніну в сироватці крові становить понад 600 мкмоль/л, це означає, що 90–95 % функції нирок уже втрачено. Це вказує на термінальну стадію захворювання нирок. На цій стадії хронічної хвороби нирок можливість лікувати пацієнта медикаментозно майже втрачена. Більшість пацієнтів на цій стадії по-

требує певної форми замісної терапії нирок, наприклад діалізу (або трансплантації нирки).

Міф. Діаліз, проведений один раз пацієнту з нирковою недостатністю, згодом стане постійною потребою.

Факт. Ні. Існує багато факторів, які визначають, чи є потреба в діалізі постійною.

Гостра ниркова недостатність, або гостре ушкодження нирок, є тимчасовим та оборотним типом ниркової недостатності. Деякі пацієнти з гострим ушкодженням нирок можуть потребувати підтримки діалізом лише протягом короткого періоду часу. При гострому пошкодженні нирок, за умови належного лікування та кількох сеансів діалізу, ниркові функції, як правило, повністю відновлюються. Зволікання перед початком проведення діалізу через страх перед постійним діалізом може загрожувати життю.

Хронічна хвороба нирок — це стан, який прогресує. Термінальна стадія хронічного захворювання нирок (кінцева стадія хвороби нирок) вимагає регулярної та довічної підтримки діалізом або проведення трансплантації нирки.

Міф. Діаліз виліковує ниркову недостатність.

Факт. Ні, діаліз не виліковує ниркову недостатність. Діаліз ще називають нирковою замісною терапією. Це ефективне, рятівне лікування при нирковій недостатності, яке допомагає видалити небажані продукти обміну, надлишок рідини та коригує електроліти, а також порушення кислотної рівноваги. Якщо

такі речовини накопичуються в організмі людини, це може призвести до смерті. Діаліз виконує ту функцію нирок, на яку вони вже не здатні. Діаліз допомагає продовжити життя пацієнтів із тяжкою нирковою недостатністю.

Міф. При трансплантації нирки чоловіки та жінки не можуть передавати свою нирку протилежній статі.

Факт. Чоловіки та жінки можуть передавати свою нирку протилежній статі, оскільки структура, а також функції нирок однакові в обох статей.

Міф. Тепер, коли артеріальний тиск у мене нормальний, мені вже не потрібно пити антигіпертензивні таблетки. Мені краще, якщо я не вживаю антигіпертензивні таблетки, то чому я повинен їх пити?

Факт. Багато пацієнтів з високим кров'яним тиском припиняють уживати ліки після того, як артеріальний тиск стає контрольованим і досягає цільового рівня, оскільки вони не мають жодних симптомів та/або відчують, що їм краще без антигіпертензивних препаратів. Однак неконтрольована гіпертонія є «тихим вбивцею», що в перспективі може призвести до серйозних проблем, таких як інфаркти, ниркова недостатність та інсульти. Для того щоб захистити життєво важливі органи організму, важливо й далі регулярно вживати призначені ліки та контролювати артеріальний тиск навіть за відсутності симптомів.

Kidney book, розділ 6 ■